

ВАНКО НЕШЕВ /1830 – ? г./ поема управлението на града на 21 юни 1878 г. На второто си заседание постоянното присъствие /общинския съвет/ на 15 декември 1878 г. назначава за градски лекар д-р Т. Димитров. Осигурява се безплатна медицинска помощ на всички болни видинчани. Градският лекар завежда градската болница, преглежда добитъка за клане, месото в кланиците и се грижи за чистотата на града. Назначен е и градски инженер. Полагат се основите на техническото отделение в общината и нейното благоустрояване. Инженер Гидик се заема, по решение на присъствието, с дрениране и канализиране на блатата, планиране на града, изравняване на улиците и нивелацията. Дописникът Бербов от Видин пише в русенския вестник "Славянин" /19 юни 1879 г./: "За всичко това трябва да се благодари на пъргавия и деятелен Ванко Нешев, който откакто е поел юздите на градското управление, градът заприлича на град." На 31 януари 1880 г. е уволнен и заместен от Хаджи Петко Петков. В края на същата година е назначен отново за кмет на града и го управлява до 30 юли 1881 г.

Умира в дълбока старост. Надгробният му паметник е с почти заличен от времето надпис.

ВТОРИЯТ КМЕТ - Невиждана фиеста във Видин.

На 21 юни 1878 г. за кмет на Видин бил избран енергичният и много почтен видински гражданин Ванко Нешов. Той е бил образован и много интелигентен 48-годишен мъж в разцвета на силите си. Знаел е писмено и говоримо четири езика - български, турски, гръцки и маджарски.

Както предишния кмет - Цеко Неев, така и Ванко Нешов е бил свързан с революционната борба на българите против вековния поробител. Членувал е в тайния революционен комитет, основан във Видин през 1871 г. от Левски. Негови сподвижници са били Петър Пигулев, Мито Вельов и Петър Миков. Домът в който е живял Ванко Нешов служил за убежище на апостолите, които са идвали във Видин /от Влашко, Сърбия и вътрешността на страната/ за пренасяне на оръжието, доставено от съседните страни, за нуждите на подготвяното въстание. Новият кмет бил талантлив журналист, публикувал е много статии за историята на Видинския санджак и е основател на Видинския исторически музей.

Приемайки кметската длъжност от своя приятел Цеко Неев, той продължил да работи по същите проблеми на града, с които е започнал неговият предшественик. За да въведе известен порядък в съдебните спорове, които водили видинските граждани, той създал Съдебен съвет и организирай първия Окръжен съд. За председател на съда бил назначен Петър Дамянов, а съдебни заседатели били 4-5 човека сред най-известните търговци и еснафи в града. Много интересни са били заседанията на този съд, както ги описва участвалия в тях видински адвокат Георги Добринович: На заседанията, съдиите седяха по ризи. В жегата, на някой от тях, като му станеше много горещо, разсилният внасяше кофа със студена вода и той си слагаше краката в нея, за да се разхлади. Това не пречеше на заседанието да продължи. Правеха си гювечи в самия съд и те обядваха там, защото семействата им били на лозята! /Добринович Г. "Моите спомени", София, 1922 г./

През кметуването на Ванко Нешов е бил създаден и Апелативен областен съд на Видинската губерния с председател Илия Цанов /брат на Найчо Цанов -б.а/ и членове Иван Рашков и Георги Ж. Попов. И тримата - люде с високо образование и много голяма култура. Изключителен принос имал новият кмет за здравеопазването и благоустрояването на града. В първите заседания на общинския съвет той назначил д-р Тодор Димитров за завеждащ здравните въпроси и въвел безплатна медицинска помощ за всички видински граждани. Назначил инж. Гидик за отговорник по благоустрояването, изправянето и нивелацията на улиците и пресушаването на блатата. Видинският кмет участвал в заседанията на Учредителното събрание в Търново и неговият подпис е поставен под одобрената Търновска конституция. Бил е депутат в Първото Велико Народно събрание при избора на княз Александър I Батенберг за държавен глава на България. Много плодотворна за Видин била не само работата на кмета Ванко Нешов, но и отличния синхрон в работата на Общинския градски съвет, в който всички били завладени от мисълта да направят Видин чист и модерен европейски град. Неговите членове Цеко Неев, Йоцо Николов, Иван Найденов, Симеон Ценов, Ахмед бей, Хаджи Първан Станков, Саво Драгулов, Димитър Аврамов, Хаджи Къно Попов, Симеон Арабаджията и др. са били всеотдайни и страстни радатели за възраждането и просперитета на града. В обширна дописка на русенския вестник "Славянин" / 19.VII. 1879 г/ Д.Барбов пише голяма статия, в която описва големите дела на градското управление. Той завършва възторжено впечатленията си с думите: "При такава ревност от страна на градския съвет към всичко що е добро за населението, аз

не мога нищо повече да изкажа, освен да въздам чест и хвала!".

Дори на чуждестранните посетители във Видин направило впечатление голямата промяна след Освобождението. Първият бил Феликс Каниц, който помнел старият мърсен "турски град". Новите кметове променили облика му. Без съмнение, руските окупационни власти са оказали много ценна помощ на местните кметове за въвеждането на добър обществен ред. Улиците всяка вечер били пръскани с вода и измивани. Както пише Феликс Каниц: Стотици ръце на българи, турци, и евреи се раздвижват пред всички къщи, надпреварвайки се усърдно да изпълняват тази строга наредба, да приберат сметта в дворовете и всяка седмица да я извозват на колички; който не изпълни наредбата, трябваше да плати 10 рубли глоба, всеки беше до такава степен убеден, че никой не хвърляше дори обрана чепка, камоли друга нечистотия на улицата. Нарочно определени цигани изтребиха и безбройните кучета, застрашаващи по-рано видинските улици. И тъй като за всяка предадена опашка получаваха по 2 пиастъра, скоро виещите постоянно четирикраки станаха рядкост. Също и досадните просяци, с изключение на слепите, приклекли и сега, както и преди, на мостовете, водещи към крепостта, се разпръсваха от камшика, размахван настойчиво от българските жандарми! Новият кмет и Общинският съвет взели мерки не само за измитането и почистването на улиците, но сключили договор с австрийски предприемачи за настилката на улиците с определени срокове за изпълнение. Най-напред била настлана и валирана "Игнатиева улица", на която се намирала резиденцията на губернатора. За първи път, по европейски- улиците получили имена с поставени табели, а всяка къща - определен номер. Дори били монтирани специални петролни фенери за улично осветление, като всеки фенер имал малка тенекиена пластинка с означен номер. Били назначени необходимите служители - фенерджии, с подходящи униформи, със стълби и парцали, за да почистват и палят фенерите, а сутрин да ги изгасват.

ГОЛЯМАТА ВЕЧЕРНА ФИЕСТА ВЪВ ВИДИН

Голямото почистване на града и спешните ремонти на улиците, фасадите на къщите, пазарищата, както и частично пресушаване на блатата, било продиктувано и от предстоящото посещение на генерал - губернатора княз Николай Дондуков - Корсаков. Огромно било въодушевлението сред гражданите на Видин за предстоящото посещение на княз Дондуков, че в буквалния смисъл на думата целият град бил обхванат от небивала трескава подготовка. Това направило поразително впечатление на пристигналия за пореден път в България Феликс Каниц и той описва обществения кипез така:

Цели две седмици само една обладаваше Видин - очакваното пристигане на княз - губернатора. Един указ на полицейския началник гласеше, че настилката на всички главни улици трябва да бъде завършена до 25 октомври; така и стана; друг указ нареди всички къщи с неугледна външна страна, с други думи къщите на целия Видин, да се поправят, боядисат, а всички порти, прозорци, капаци и наричани с всевъзможни имена дървени съставни части, да се боядисат. И веднага младо и старо започна да шета непрестанно, от сутрин до вечер, за да изпълни тези наредби. Надпреварваха се по

усърдие, целият град миришеше една седмица на блажна боя и докато част от жителите се стараеше да подмлади външността на стария Видин, което затрудни вероятно най-много горките мюсюлмански жени, поради неудобното им покриващо облекло, друга част от населението ограби през това време всички градини, довлече от близо и далеч цели товари свежа зеленина, за да украси фасадите. На веранди и балкони жени и моми виеха навсякъде венци, често с огромни размери. Плътни тежки гирлянди се спускаха над портите до земята; навсякъде закачваха знамена, надписи, образи на царя, транспаранти."

I Каниц Ф. "Дунавска България и Балканите", стр. 75/

Усърдието и големият ентузиазъм на видинчани, говори не само за обичта им към града, но и за голямата любов към техния Освободител - Русия и нейния върховен представител княз Дондуков - Корсаков, удостоил ги с честта да посети старопрестолния град. Най-после настъпил дългоочакваният ден - 29 октомври. От рано сутринта всички жители на града се стекли на дунавския кей, където зад българската милиция се образувал плътен кордон от хора - истински жив плет - в очакване на високия гост. Начело били първенците на града - вицегубернаторът, началникът на полицията, членовете на градския съвет. Пред тях бил Екзарх Антим I с духовенството. Всички училища с директорите, учителите и учениците, в нови премени, с венци и цветя образували шпалир, през които ще премине очакваният гост. Присъствали също и представителите на турския етнос, както и няколко турски офицери. Руските дами, както и дамите от новосъздадения видински хайлайф, заели близките балкони, търпеливо очаквайки събитието. Чакането било изнурително - през целия ден, чак до здрач. Предприемчивите амбулантни търговци разнасяли закуски и шербети, подкрепяйки чакащите, но всички героично издържали.

С мръкването, корабът на генерал - губернатора се задал откъм остров "Богдан" и бил даден сигнал за започване на илюминацията. Поставените предварително големи разлати тави, пълни с катран, били запалени и целият кей се осветил като ден. Ярката светлина отразила напрежението и учудването на гражданите от небивалото до сега пишно зрелище във Видин. Екнали оръдейни салюти и след десет минути генерал - губернаторът на България княз Дондуков стъпил на видинския бряг. Под шумните адмирации на гражданите, духовенството посрещнало високия гост с хляб и сол. За всички граждани, които имали щастието да се доближат до госта, той намерил добри и окуражителни думи, като истински филантроп и благодетел. Не можал обаче да прикрие неприязнеността и презрението си към турските офицери, които се приближили, за да го поздравят. Той се обърнал към тях с рязък тон: "Какво правите още тук? Смятате ли, че ми доставяте удоволствие с присъствието си"? Някак странно прозвучала тази укорителна реплика, защото тя съвсем не отразявала известното благородство на победителя над поваления враг... На открита каляска, придружен от свитата си и градските големци, княз Дондуков преминал по "Игнатиева" улица пред издигнатата почетна арка, където го чакали 24 девойчета от еврейската общност, облечени еднакво в бяло, увенчани с рози, които изразили своята почит с немски и френски стихове. Равинът на еврейската общност поднесъл на генерал - губернатора свитаците на Свещения закон под дъжд от цветя. Най - вълнуващото приветствие се

състояло пред къщата където е трябвало да отседне княз Дондуков. На специален подиум го очаквали мнозинство български жени и девойки с национални носии, предвождани от млада учителка, която с прочуствен глас поздравила и възвеличила "...възродителя на България, под чието ръководство и с божията закрила страната ще се разгърне голяма, свободна и могъща и чиято памет и най-далечните внуци ще споменават винаги с благословия'.

След това, вместо да почива, князът искал да му представят всички висши чиновници и офицери и частите на войската и милицията да минат в тържествен марш. Когато дефилирали пред него, той въодушевено поздравявал преминаващите части със "Здравейте, ребята"! След завършването на тази манифестация, князът отишъл пешком на отстоящата наблизо обител на Екзарх Антим I, където след освежителна закуска и кратки разговори с присъстващите се завърнал да пренощува на своя кораб. До там бил съпровождан от ликуващите и пеещи граждани, които продължили веселбата до полунощ, когато градските фенери били изгасени.

На сутринта с присъщата на войниците дисциплина, князът отишъл рано в общината, където приел поздравленията на градските първенци и посетил крепостта "Баба Вида". Тук казал на придружаващия го началник Караджич в най-скоро време да възстановят разрушенията от артилерийските обстрели на румънците, а площадът пред крепостта да бъде подравнен и да бъде засаден с декоративни дървета, защото градът има голяма нужда от обществени места за разходка. Същият преди обяд князът изразил своята голяма благодарност към властите, първенците и офицерите, както и към населението на Видин, и в 10 часа корабът потеглил към Лом. Гражданите дълго аплодирали заминаващия генерал - губернатор и се разотишли, когато корабът му изчезнал след завоя на реката.

Така завършила тази тържествена фиеста, каквато във Видин не се била случвала от петстотин години, и която оставила дълбоки спомени в душите на гражданите, почувствали за първи път истинския дъх на свободата...

Голямата заслуга на видинския кмет Ванко Нешов е, че той за съвсем кратко време преобразил облика на града, не само заради височайшето посещение на генерал -губернатора, а наложил стила за постоянно обновяване, като бъдеща тенденция за развитието на Видин.

След Освобождението и възкръсването на Третата Българска държава, отново започват и неизбежните партизански страсти, които винаги са били постоянен спътник на раздиращото се от противоречия българско общество.

Партийните ежби и жаждата за власт, за дълги периоди от нашата история, са обезсилвали свещения завет на мъдрия хан, че "Съединението прави силата" и са носили много неблагоприятния на държавата ни. Партизанщината не отминава и кметуването на достойния градоначалник Ванко Нешов. На 3 януари 1880 г. той бил уволнен, за да бъде избран следващият кмет на града.

Банко Нешев

Написано от ivailo
Неделя, 04 Март 2012 19:30

ВИДИНСКИ КМЕТОВЕ Генади ВЪЛЧЕВ